

Міністрів України від 16 березня 2022 р. № 289» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2022-%D0%BF#Text>

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010, зі внесенням змін від 28.10.2022 розділ XX «Перехідні положення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20221028#Text>

5. Постанова Правління Національного банку України «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0142500-22#Text>

6. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо перегляду окремих пільг з оподаткування» № 7418 від 30.05.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2325-IX#Text>

7. Щодо нарахування пені за порушення граничних строків розрахунків на суму незначної незавершеної операції, якщо загальна сума операції підлягала валютному нагляду URL: <https://od.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/614709.html>

Гунчак Тетяна Миколаївна,

*студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського
права і процесу Попелюк В. П.*

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Досліджуючи дане питання, варто зазначити, що запровадження воєнного стану в нашій країні у зв'язку зі збройною агресією російської федерації, внесло свої значні корективи абсолютно у всі сфери суспільних відносин. Отже і підприємці, у зв'язку з даними обставинами, зіштовхнулись з певними проблемами, оскільки їх прибутки суттєво знизились, а якщо говорити про місцевості, де безпосередньо ведуться бойові дії, то наші громадяни потрапили у досить тяжкі становища, оскільки робота усіх закладів підприємств зупинилась. Саме тому, від початку повномасштабного вторгнення, була прийнята досить велика кількість законодавчих актів, які спрямовані підтримувати громадян та бізнес у період дії воєнного стану.

Але перш ніж перейти до безпосереднього дослідження особливостей правового статусу фізичних осіб під час здійснення

ними підприємницької діяльності в умовах воєнного стану, варто приділити увагу загальнотеоретичним положення про правовий статус фізичної особи, як суб'єкта господарювання.

У вітчизняному законодавстві міститься визначення поняття «суб'єкта господарювання», зокрема у статті 55 Господарського кодексу України зазначено, що суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством. [1]

Також відповідно до ст. 42 ГК України під підприємницькою діяльністю потрібно розуміти самостійну, ініціативну, систематичну, на власний ризик господарську діяльність, яка здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку. Тобто із наданого визначення можна зробити висновок, що основними рисами для підприємництва є мета отримання прибутку та капіталу, системність, самостійність та ініціативність, а також здійснення підприємницької діяльності на свій ризик. [2, ст., с. 137].

Далі варто розглянути питання, що стосується моменту визнання особи суб'єктом господарювання. Стаття 128 ГК України визначає, що громадянин визнається суб'єктом господарювання у разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи відповідно до статті 58 Господарського Кодексу. Отже, особа набуває статусу фізичної особи-підприємця (ФОП) саме з моменту її державної реєстрації, як такої. З моменту такої реєстрації ФОП набуває відповідні права та обов'язки. Основні обов'язки перелічені у статті 128 ГКУ. Відповідно до положень зазначеної норми громадянин-підприємець зобов'язаний: у передбачених законом випадках і порядку одержати ліцензію на здійснення певних видів господарської діяльності; повідомляти органи державної реєстрації про зміну його адреси, зазначеної в реєстраційних документах, предмета діяльності, інших суттєвих умов своєї підприємницької діяльності, що підлягають відображенню у реєстраційних документах; додержуватися прав і законних інтересів споживачів, забезпечувати належну якість товарів (робіт, послуг), що ним виготовляються, додержуватися

правил обов'язкової сертифікації продукції, встановлених законодавством; не допускати недобросовісної конкуренції, інших порушень антимонопольно-конкурентного законодавства; вести облік результатів своєї підприємницької діяльності відповідно до вимог законодавства; своєчасно надавати податковим органам декларацію про майновий стан і доходи (податкову декларацію), інші необхідні відомості для нарахування податків та інших обов'язкових платежів; сплачувати податки та інші обов'язкові платежі в порядку і в розмірах, встановлених законом.

Отже, спираючись на вищезазначене, можна зазначити, що законодавством врегульований перелік обов'язків і прав, що характерні для будь-якого суб'єкту господарювання також наявна спеціальна норма для функціонування ФОП, яка враховує особливості здійснення та реалізації їхньої діяльності. Також ФОП має неухильно дотримуватися норм законодавства, що визначені, зокрема, в ГК України та виконувати всі свої зобов'язання, пов'язані з здійсненням підприємницької діяльності.

Від 24 лютого 2022 року указом Президента України № 64/2022 на всій території України був введений воєнний стан і це певним чином ускладнило ситуацію із регулюванням господарської діяльності та потребувало внесення відповідних змін. Військові дії стали поштовхом для внесення змін безпосередньо у функціонуванні ФОП і ці зміни були спрямовані на підтримку її економічного потенціалу, можливості отримання прибутку задля збереження стабільного фінансового сектору нашої держави.

З початку повномасштабного вторгнення Верховною Радою України були прийняті зміни, що стосуються оподаткування ФОП. Посилаючись на такі Закони України як : Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» 2120-IX від 15.03.2022 [3], Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» № 2142 -IX від 24.03.2022 [4], Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану» № 2173-IX від 01.04.2022 [5].

На основі цих нормативно-правових актів було врегульоване питання, щодо сплати єдиного податку (ЄП) та єдиного соціального

внеску (ЄСВ) фізичною особою-підприємцем, але в залежності від групи сплати податків. У зв'язку з цими змінами платники податків ФОП 1 та 2 групи мають право сплачувати ЄП на період з 1 квітня 2022 року до припинення воєнного стану на території України. [6]. Що стосується Єдиного соціального внеску, то для ФОП 1-2 групи, то з 1 березня 2022 року до припинення або скасування воєнного стану в Україні та протягом 12 місяців після припинення або скасування воєнного стану надано право не нараховувати, не обчислювати та не сплачувати єдиний внесок за себе, за власним рішенням не сплачувати єдиний внесок за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України. Особливості сплати ЄП та ЄСВ 3 групи є певним чином схожими до 1, 2 груп, але мають свої відмінності. Проте, під час воєнного стану Податковим Кодексом України передбачається можливість переходу на спрощену систему оподаткування – третю групу платника єдиного податку з особливостями оподаткування, встановленими Підрозділом 8 Перехідних положень Податкового Кодексу України для всіх бажаючих ФОП 1 та 2 груп.

Отже, вищезазначене дає підстави сказати, що навіть у період дії воєнного стану платникам ФОП усіх груп, держава створює максимально сприятливі умови для ефективного здійснення їхньої діяльності задля уникнення банкрутства.

Також зміни застосовані на період воєнного часу торкнулись питань щодо процедури реєстрації та припинення ФОП. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 06 березня 2022 р. № 209 «Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» в умовах воєнного стану здійснюється спрощена система державної реєстрації ФОП, оскільки надана можливість подавати документи для реєстрації у електронній формі до будь-якого територіального підрозділу міста України, який здійснює державну реєстрацію або за допомогою інших засобів зв'язків з обов'язковим електронним підписом. Також відповідно до положень Постанови державна реєстрація проводиться незалежно від місцезнаходження особи. [7]. Щодо питання припинення діяльності ФОП, то у даному випадку можуть застосовуватись як загальні положення, які діяли до війни і діють зараз, але і можуть застосовуватись в окремих випадках положення, які зазнали змін у зв'язку із воєнним станом. До прикладу,

якщо фізично-особа підприємець перебуває закордоном, що є дуже поширеною проблемою у нинішніх реаліях, то вона може припинити свою діяльність онлайн, лише подавши заяву. Після подання такої заяви, реєстратор вносить відповідний запис до Єдиного державного реєстру та повідомляє податкову службу про припинення такої фізичної особи-підприємця. У випадку, якщо ФОП має ліцензії, то він анулює їх особисто або через іншу особу, якщо вона уповноважена зробити це на підставі нотаріально засвідченої довіреності від відповідної фізичної особи-підприємця.

Отже, підсумовуючи усе вищесказане, можна зробити висновок, що правовий статус фізичної особи-підприємця навіть в умовах воєнного часу є достатньо забезпеченим правовими механізмами задля своєї ефективної діяльності. Таким чином, ми можемо стверджувати, що економіка України за допомогою відповідних механізмів здатна адаптуватись до умов, що склались. Зміни, які були застосовані щодо оподаткування ФОП усіх груп, реєстрації та припинення ФОП під час повномасштабного вторгнення, дали змогу і далі ефективно працювати нашим громадянам, а також отримувати прибуток. Адже у такий скрутний час кожен повинен виконувати роботу на своєму фронті, задля того, щоб економіка України залишалась прогресивною і стабільною.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Господарський Кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Безверхий К. В. Порядок створення і функціонування суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб-підприємців в Україні. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/3371/Bezverhiy.pdf;jsessionid=83224A617A0334D99B750CAAA4B4608A?sequence=1>
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану: Закон України від 24.03.2022 № 2142-IX. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєн-

ного, надзвичайного стану: Закон України від 01.04.2022 № 2173-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>

6. Податковий Кодекс України: Закон України від 02.11.2010 № 2755-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

7. Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану: Постанова від 6 березня 2022 р. № 209. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2022-%D0%BF#Text>

Даниленко Анастасія Вікторівна,

*студентка 3-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського
права і процесу Зятіна Д. В.*

СПЕЦІФІКА ЛІЦЕНЗУВАННЯ І ДОЗВІЛЬНИХ ПРОЦЕДУР В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII, ліцензія – це право особи, яка є суб’єктом господарювання на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню. Видача, можливість переоформлення чи анулювання ліцензії, забезпечення належного виконання ліцензійних справ та реєстрів – це ліцензування, діяльність яка спрямована на відповідне державне регулювання у сфері господарської діяльності, задля державних соціальних та економічних інтересів з метою захисту і безпеки. Основними суб’єктами ліцензування є органи ліцензування та здобувач ліцензії, тобто особа, яка з наміром отримання дозвільного документу звернулася до органу ліцензування з метою отримання дозволу на певний вид господарської діяльності, чи лише частину виду даної діяльності, що підлягає ліцензуванню. В свою чергу до органів ліцензування відносяться державний орган, уповноважений законом чи Кабінетом Міністрів України на реалізацію видачі дозвільного документу. Та з отриманням ліцензії, її здобувач набуває статус – ліцензіат [1].

У Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності» міститься вичерпний перелік видів господарської діяльності, щодо яких необхідно отримати ліцензію, а саме: